

Blåfärgad urin – läkemedelsbiverkan?

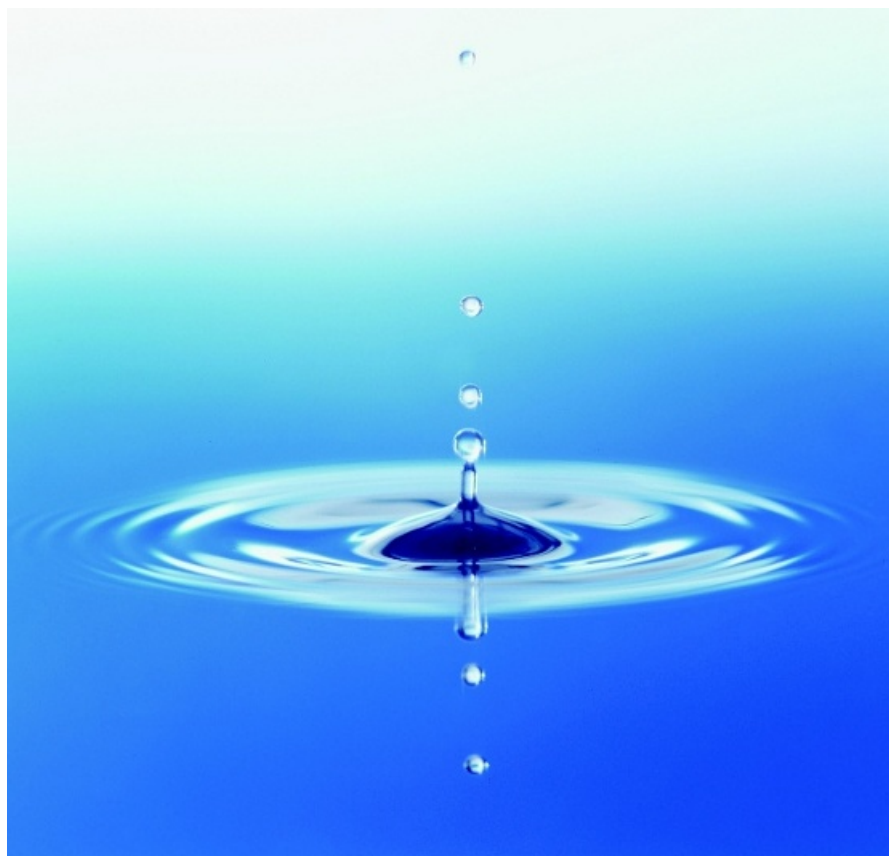

Blåfärgad urin har noterats hos en kateterbärande man. Kan detta vara en läkemedelsbiverkan?

Hos en multisjuk, kroniskt kateterbärande man i 80-års åldern upptäcktes blåfärgad urin, kateter och kateterpåse vid KAD-byte på grund av stopp i flödet. Han behandlades med acetylsalicylsyra (Trombyl), folsyra (Folacin), vitamin B₁₂-preparat, metoprolol (Seloken ZOC), nifedipin (Adalat), dutasterid (Avodart), risperidon (Risپردal), paracetamol (Alvedon) samt ekonazolkräm (Pevaryl), mukopolysackaridpolysulfatkräm (Hirudoid), hydrokortisonkräm samt karbamid- och natriumkloridkräm (Fenuril).

KARIN SÖDERBERG, leg läkare/
FILIP JOSEPHSON, specialistläkare,
Karolic (Stockholm), oktober 2007
Drugline nr 23530

Vid sökning via PubMed, produktresuméer för aktuella läkemedel samt Läkemedelsverkets biverkningsdatabas kunde vi inte finna något stöd för att blå- eller lilafärgad urin skulle ha orsakats av patientens farmakoterapi. Däremot finns lila missfärgning av kateter och kateterpåse beskriven, ett tillstånd som kallas »purple urine bag syndrome« (PUBS) [1–9]. PUBS är associerat med alkalisk urin och urinvägsinfektion/bakteriuri [2]. Det anses att sulfataser och fosfataser som kan produceras av ett flertal olika urinvägsbakterier kan initiera en process där tryptofanmetaboliten indoxylsulfat omvandlas till indigoblått, som i sin tur interagerar med

Patientens blåfärgade urin kan bero på »purple urine bag syndrome« (PUBS).

Foto: Paul Steeger/IBL

och lilafärgar plasten i katetern/påsen. Det har diskuterats huruvida tryptofanrik diet ökar risken för PUBS, men konklusiva data till stöd för detta saknas.

Ett flertal fallrapporter angående PUBS finns publicerade [2–7]. Majoriteten av dessa är från asiatiska länder. I en studie av 60 geriatriska, sängbundna patienter i Korea som hade KAD längre än en månad fann man 16 patienter med PUBS. Dessa hade använt kateter under längre tid än patienterna utan PUBS [8]. I en japansk studie av 14 patienter med PUBS och 12 patienter utan PUBS var majoriteten kvinnor. Patienter med PUBS tenderade att ha högre antal bakterier i urinen än patienter utan PUBS [9].

Sammanfattningsvis skulle den aktuella patientens blåfärgade urin kunna bero på PUBS, vilket innebär en lila missfärgning av kateter och kateterpåse på grund av bakteriell produktion av blått pigment.

REFERENSER

1. Barlow GB, Dickson JAS. Purple urine bags. *Lancet*. 1978;28:220-1.
2. Harun NS, Nainar SK, Chong VH. Purple urine bag syndrome: a rare and interesting phenomenon. *South Med J*. 2007;100(10):1048-50.
3. Vallejo-Manzur F, Mireles-Cabodevila E, Varon J. Purple urine bag syndrome. *Am J Emerg Med*. 2005;23(4):521-4.
4. Beunk J, Lambert M, Mets T. The purple urine bag syndrome. *Age Ageing*. 2006;35(5):542.
5. Tang MW. Purple urine bag syndrome in geriatric patients. *J Am Geriatr Soc*. 2006;54(3):560-1.
6. Gautam G, Kothari A, Kumar R, Dogra PN. Purple urine bag syndrome: a rare clinical entity in patients with long term indwelling catheters. *Int Urol Nephrol*. 2007;39(1):155-6.
7. Su YJ, Lai YC, Chang WH. Purple urine bag syndrome in a dead-on-arrival patient: case report and articles reviews. *Am J Emerg Med*. 2007;25(7):861e5-6.
8. Ga H, Park KH, Choi GD, Yoo BI, Kang MC, Kim SM, Lee EJ, Park ST, Park CH. Purple urine bag syndrome in geriatric wards: two faces of a coin? *J Am Geriatr Soc*. 2007;55(10):1676-8.
9. Mantani N, Ochiai H, Imanishi N, Kogure T, Terasawa K, Tamura J. A case-control study of purple urine bag syndrome in geriatric wards. *J Infect Chemother*. 2003;9(1):53-7.

■ Under vinjetten »Läkemedelsfrågan« publiceras ett urval av de frågor som behandlats vid någon av de regionala läkemedelsinformationscentralerna (LIC), som hjälper sjukvårdspersonal, apotek och läkemedelskommittéer när medicinska läkemedelsproblem uppstår i det dagliga arbetet. Frågorna har sammanställts vid Karolinska Universitetssjukhuset av med dr Mia von Euler och apotekare Åsa Jansson, avdelningen för klinisk farmakologi. Svaren, som är evidensbaserade och producentoberoende, publiceras även i databasen Drugline. Frågor kan ställas till regionala LIC – telefonnummer finns på www.lic.nu